

лушкина, В.А. Птичкина – М.: Изд.предприятие журн. «Радиотехника», 2000. –272с.

23. Штовба С.Д. Проектирование нечетких систем средствами Matlab/ С.Д. Штовба. –М.:Линия, 2009. –288 с.

24. Круглов В.В. Искусственные нейронные сети. Теория и практика / В.В. Круглов, Н.Н. Борисов. –М.: Горячая линия – Телеком, 2001. –382 с.

25.Рутковская Д., Пилиньский М., Рутковский Л. Нейронные сети, генетические алгоритмы и нечеткие системы; пер. с польск. И. Д. Рудинского. –М.: Горячая линия – Телеком, -2006. –452 с.

УДК 657.01

О.С.ОМЕЛЬНИЧЕНКО, аспірант

ДВУЗ «Криворізький національний університет»

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ОБЛІКОВОЇ ДУМКИ В УКРАЇНІ

Розглянуто в історичному аспекті процес розвитку та вдосконалення бухгалтерського обліку й сформовано підходи щодо формування бухгалтерської науки в Україні. досліджено зародження облікової думки на українських землях та розвиток українського бухгалтерського обліку в ХХ ст., в тому числі в незалежній Україні.

Рассмотрены в историческом аспекте процесс развития и совершенствования бухгалтерского учета и сформированы подходы по формированию бухгалтерской науки в Украине. Исследовано зарождение учетной мысли на украинских землях и развитие украинского бухгалтерского учета в ХХ в., в том числе в независимой Украине.

Considered in the historical aspect of the development process and improve burgerspace in the historical aspect of the process of development and improvement of accounting and formed the approaches to the formation of accounting science in Ukraine. investigated the emergence of accounting thought in the Ukrainian lands and development of Ukrainian accounting in the twentieth century, including in the independent Ukraine.

Вступ. Процес зародження, формування і розвитку облікової думки є невід’ємною частиною всієї історії людства. Бухгалтерський облік має безперечно велике значення в суспільному житті як на рівні макропроцесів, так і на рівні діяльності окремих підприємств, установ та конкретних особистостей. Історія розвитку, становлення бухгалтерського обліку свідчить про те, що зародки обліку в частині господарського обліку існували здавен. Елементарний облік ведеться всіма власниками, які мають господарство. Виникнення бухгалтерського обліку спричинено самими вимогами життя – необхідністю знати, скільки і якого майна є в господарстві,

скільки винні цьому господарству і скільки воно заборгувало. Розвиваючись та змінюючись, життя постійно ставило і ставить перед обліковцями нові проблеми. Поступово, в результаті численних, цілеспрямованих та вдалих зусиль бухгалтерський облік перетворився на справжню науку, що спирається на власну теорію, систему принципів, власний метод і методику конкретних дій, відповідну класифікацію категорій і понять та статистичний аналіз фактів. [5]

Актуальність вивчення питань становлення і розвитку облікової думки в Україні зумовлена необхідністю висвітлення і усвідомлення закономірностей формування національної системи обліку в контексті трансформації економіки України та включення її до сучасних європейських та світових інтеграційних процесів. Знання історії обліку важливе для розуміння його сучасного стану і оцінки можливих напрямків розвитку. Історична еволюція бухгалтерського обліку розглядається не заради її самої, а для полегшення розуміння сучасного і оцінки майбутнього.

Проблема та її зв'язок з науковими та практичними завданнями. Сучасні науковці в основному спрямовують свої дослідження на недоліки та прогалини, які існують у системі бухгалтерського обліку, а також на процес його реформування. А ось на розвиток бухгалтерського обліку в Україні майже не звертають уваги, хоча цей процес є досить тривалим і цікавим. Тому вважаємо за потрібне провести дослідження розвитку облікової думки в Україні.

Розгляд історії бухгалтерського обліку – це пошук розумних, логічних, науково обґрунтованих відповідей на облікові питання. Знання історії обліку важливе для розуміння його сучасного стану і оцінки можливих варіантів розвитку. Еволюція бухгалтерського обліку розглядається не заради її самої, а для полегшення розуміння сучасного і оцінки майбутнього.

Аналіз досліджень та публікацій. Розвиток бухгалтерської облікової думки досліджувався у працях українських вчених: М.Т. Білухи, Ф.Ф. Бутинця, Б.І. Валуєва, В.Г. Горелкіна, З.В. Гуцайлюка, М.Я. Дем'яненка, Г.Г. Кірейцева, М.В. Кужельного, А.М. Кузьмінського, В.О. Ластовецького, Б.М. Литвина, Ю.Я. Литвина, В.Г. Лінника, Л.Г. Ловінської, Н.І. Морозової, Є.В. Мних, П.П. Німчинов, В.Ф. Палій, В.М. Пархоменко, М.С. Пушкар, П.Т. Саблук, Я.В. Соколов, В.В. Сопко, М.Г. Чумаченко, В.Г. Швець та ін. Новій обліковій парадигмі присвятили свої праці С.Ф. Голов, Л.В. Нападовська, О.М. Петрук, М.С. Пушкар, С. Шарков, але цілісного обґрунтування і визначення впливу на формування концепції розвитку бухгалтерського обліку вона не отримала. Нові економічні відносини призвели до суттєвих змін в організації та веденні бухгалтерського обліку на підприємствах України. Трансформація економіки вимагає перегляду теоретичних і практичних положень бухгалтерського обліку, його організації. У зв'язку з реформами у сфері бухгалтерського обліку та застосуванням Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку виникає

необхідність більш поглибленого вивчення найважливіших питань цієї сфери в історичному аспекті.

Відзначаючи цінність результатів досліджень названих авторів та значні досягнення сучасної бухгалтерської думки, слід зауважити, що має місце ряд суттєвих невирішених теоретико-методологічних проблем, дискусійний характер яких не дозволяє чітко визначити шляхи подальшого розвитку бухгалтерського обліку в Україні.

Постановка завдання. В ході написання даної статті були поставлені наступні основні завдання:

розкрити динаміку історичного процесу розвитку бухгалтерського обліку;

дослідити зародження облікової думки на українських землях;

провести хронологічний аналіз розвитку українського бухгалтерського обліку в ХХ ст., в тому числі в незалежній Україні;

розробити рекомендації щодо використання історичного досвіду в подальшому розвитку бухгалтерського обліку в умовах вступу України в Європейський Союз.

Викладення матеріалу та результати.

Бухгалтерський облік був викликаний до життя самою господарською діяльністю людини. З історичних облікових документів, які збереглися до сьогодні, видно, якою повагою користувалися в давнину бухгалтери і як цінувалась їх справа. І все ж таки, розвитку бухгалтерського обліку сприяли прогрес, стабільність, більш повна реалізація суспільних потреб. У зв'язку з цим важливого значення набуває періодизація розвитку бухгалтерського обліку. Вона дозволяє прослідкувати історичну логіку, підійти до усвідомлення прогресу зміни епох.

В літературі не існує єдиної думки щодо періодизації розвитку бухгалтерського обліку.

Виділяють чотири основні періоди розвитку бухгалтерського обліку.

Перший період характеризувався виникненням різних способів реєстрації фактів в облікових реєстрах у вигляді систематичних і хронологічних записів. Вершиною періоду становлення бухгалтерського обліку було широке розповсюдження подвійного запису.

Другий період припадає на час революційних перетворень в галузі виробництва, розвитку різних форм товарних операцій та збільшення обсягів торговельних, фінансових та інших операцій не тільки в окремих країнах, але й у всьому світі. В цей період видається досить велика кількість праць з обліку.

Третій період – становлення бухгалтерського обліку як сфери наукових знань. Протягом цього періоду зусилля більшості авторів були направлені на те, щоб встановити теоретичні основи бухгалтерського обліку, визначити галузь тих явищ, вивчення яких складає об'єкт даної науки. Був сформульований ряд визначень бухгалтерського обліку і його цілей.

Четвертий період доцільно поділити на дві основні стадії:

- перша стадія, що охоплює період до середини ХХ ст., характеризується розробкою базових принципів об'єктивної оцінки майново-правового стану самостійно господарюючого суб'єкту, галузевого напрямку в побудові системи бухгалтерського обліку, розширення державної регламентації національних систем і звітності бухгалтерського обліку.

- друга стадія – з середини ХХст. до наших днів – характеризується розробкою принципів оцінки майново-правового стану господарюючих суб'єктів в умовах зовнішнього ринкового середовища і у зв'язку з прийняттям ефективних господарських рішень для отримання майбутньої економічної вигоди.

Зародження облікової думки на українських землях.

Відомо, що історія бухгалтерського обліку своїми коріннями сягає далеко в минуле. Розвиток облікової думки пройшов певну еволюцію, зумовлену ускладненням господарської діяльності людей, виникненням потреби обліку знарядь мисливства, здобичі та розподілу її між членами роду. Зі стародавніх часів проводився облік господарської діяльності людей як достовірний доказ у комерційних операціях, сплаті податків, вирішенні спірних питань розподілу здобичі від полювання тощо. Сучасний механізм обліку був відомий і працював ще до моменту появи першої публікації на облікову тему. [3]

Київська Русь, як держава, виникла в ІХ столітті, у 882 р. На території цієї держави близько півтора століття використовувалися примітивні прийоми обліку, пов'язані зі збором данини та обліком торгових оборотів. У період, коли київські князі тільки завойовувати та об'єднувати слов'янські племена, населення відбувалося так зване "полюддя"- данину шкірами, воском, медом. Пізніше все населення було зобов'язане сплачувати данину від "диму", тобто, землі, на якій проживали або "рала" – від землі, яку обробляли. Встановлювалися і окремі спеціальні податки, такі як "ловчий" – утримання княжого двору під час полювання, повіз від перевезень, мито від торгів у місті тощо.

Недоторканність приватної земельної власності закріпив збірник законів Русі "Руська правда" Я. Мудрого. Власність князя і держави ототожнювались, розмір данини та податків не регламентувався, тобто все було в руках князя. Таке юридично закріплене господарювання певним чином впливало на формування обліку в майбутньому, адже діяв принцип: держава є власником всього майна, яке знаходиться в країні, що і зумовило необхідність створення єдиного органу, який би регламентував порядок ведення облікових записів, підпорядкувавши їх "вертикальним" правовим відносинам. Народ віддавав все державі в особі князя. Тому найвищу урядову посаду при княжому дворі займав дворецький. Основним його завданням був догляд за княжим двором і всім княжим майном.

Поштовхом у розвитку культури, освіти і облікової науки в Київській державі стало християнство: створювалися школи, видавалися книги, розвивалась наука, зокрема, математика як основа обліку.

Так, ідеї української бухгалтерії зародилися в монастирях під впливом візантійської наукової думки. Відповідна підготовка людей, які займалися обліком та іншою писарською роботою, здійснювались в монастирях Київської Русі, а пізніше і Галицько-Волинського князівства. Там була сконцентрована вся наукова думка, відкривались школи, де учні мали змогу навчатись веденню обліку і записів.

Облік в монастирях був організований за принципом камеральної форми. Об'єктами обліку була готівка, доходи, видатки, а також дебіторська і кредиторська заборгованість. Суми дебіторської заборгованості клієнтів відображались по дебету, а по кредиту – їх внески. В окремих касових журналах реєструвались прибуткові та видаткові операції. Але облік не був систематичним. У цей період в Україні переважали проста бухгалтерія, хоча вже почали з'являтися паростки застосування подвійного запису.

У монастирях був свій порядок розподілу облікових обов'язків: управителем був келійник, йому підпорядковувались казначей і старці. Казначей відповідав за зберігання грошей вів їх облік. Старці несли адміністративну і матеріальну відповідальність за ведення разових робіт і виданих їм під звіт матеріальних цінностей. В деяких монастирях були ще й приказчики, на які покладалась функція ревизорів.

Роль матеріально відповідальних осіб виконували виборні цілувальники. У Статутній грамоті часів І. Мазепи є досить цікавий матеріал про особливості обліку при будівництві Троїцької надбрамної церкви Києво-Печерського монастиря: інвентаризація і утримання недостач з попереднього будівничого; солідарна матеріальна відповідальність за всі матеріальні цінності разом з казначеєм; казначей зберігав ключі від комор, а будівничий опечатував комори; грошові надходження обліковувались в спеціальній книзі, яку вели казначей і будівничий, при цьому зазначалась кожна стаття, вказувалась дата і джерело надходження; аналогічна книга відкривалась для видачі і виплати грошових коштів; облік борошна, одягу та іншого інвентаря вівся в двох окремих книгах, в в одній по надходженню, в другій – по витрачанняю.

Висока відповідальність при княжому дворі та в монастирському господарстві призвела до створення певної техніки ведення обліку, яка поділяла облікові реєстри, призначені для відображення в них надходження і відпуску грошових та матеріальних цінностей, послідовного проведення інвентаризації.

Важливими центрами торгівлі на той час були міста Київ, Львів, Кам'янець-Подільський, Луцьк. В створюваних купецьких куріях запроваджувалась оригінальна система обліку касових операцій. Вже на той час касову книгу складали з двох половин: у першій половині відображали надходження, а в другій – витрачання грошей. Надходження мало такі реквізити: дату, суму, від кого надійшли гроші, підставу платежу. Видаткова частина містила: дату, посилання на розпорядчий документ, відомос-

ті про одержувача грошей, суму, цільове призначення платежу, спосіб оплати.

Необхідно зазначити, що комерційний облік купців, який поєднував облікову реєстрацію господарських явищ з сімейними розповідями, даними про війни та епідемії, був значно відсталішим від обліку, який вели при князівському дворі, в поміщицькому і монастирському господарствах.

В кінці XIV ст. торговельні міста, зокрема, Львів, отримали значні пільги від польського короля. Король Казимир у 1460 р. надав львівським купцям пільги по сплаті мита на території Польського королівства, а Львову - виняткове право оптової торгівлі та дорожнього примусу. Всіх купців, шлях яких проходив через Львів, "складське" право зобов'язувало протягом двох тижнів торгувати в місті своїми товарами, за винятком солі. Міське населення у той же час сплачувало податок із всього майна - як рухомого, так і нерухомого - в розмірі 4 % від його вартості. Оподатковувались копальні, млини, корчми. В середині XV ст. був введений непрямий податок - акциз. яким оподатковувались тільки алкогольні напої. Складна податкова система того часу, торгівля, банки, ремесла - все це вимагало подальшого розвитку та удосконалення, яке в ті часи було повністю зорієнтоване на Західну Європу.

В економічному розвитку України значну роль відіграло козацтво, яке виникло в кінці XV ст. Торгівля та облік фінансів Запорізької Січі зумовлювались особливостями ведення господарства, способом життя та суспільним ладом. Запорізька Січ торгувала в основному з Росією, Польщею та Кримом.

Джерелами доходів Війська Запорозького були: військова здобич, зовнішня та внутрішня торгівля. продаж вина, платня від перевезень, "подимний" податок, а також королівська(пізніше царська та гетьманська) платня грошима і натурою та регалії (розподіл між куренями рибних і звіриних ловів, сіножатей). Все це вимагало добре організованого обліку.

Облік майна, доходів і витрат у Запорозькій Січі вів скарбник січового скарбу (шафар) та його апарат, до якого входили: два шафари, два підшафарії та кантражей (хранитель мір і ваг). Облік доходів і видатків вели скарбник і його підлеглі у спеціальних книгах. Окремо велась книга обліку касових операцій матеріальних цінностей. В ужинних та обмолотних книгах відображався вихід урожаю, списання продуктів відображалось записами в спеціальній "столовій книзі". Завершувались облікові роботи складанням звіту, який подавався кошовому отаманові та Козацькій Раді.

Історичні події XVI ст. віддалили Україну від візантійського впливу і остаточно зблизили з Західною Європою тоді, коли за Люблінською унією 1569 р. українські землі відійшли до Польського королівства.

З початку XVI і до середини XVII ст. в Україні панували ідеї італійської бухгалтерської школи. Запрошення польськими королями французьких вчених та спеціалістів поширило їх вплив і на облік. В Україні в ті часи уже були добре відомі праці Л. Пачолі "Трактат про рахунки і запи-

си", В. Котрулі "Про торгівлю і досконалого купця", які широко використовувались особами, що вели облік.[1]

Розвиток українського бухгалтерського обліку в ХХ ст., в тому числі в незалежній Україні.

Коріння розвитку бухгалтерського обліку в Україні тісно пов'язані та переплітаються з його розвитком у державах, до складу яких входили українські землі. Оскільки територія України входила свого часу до складу Російської держави, то і розвиток науки про облік на цих землях наклав свій відбиток. Аналогічний процес відбувався і на Західній Україні, яка перебувала у складі Польщі і пізніше Австрії.

Вивчення розвитку бухгалтерського обліку доцільно розпочати з поділу даного проміжку часу на періоди, для яких будуть характерними більш – менш усталені умови розвитку економіки в межах однієї державної структури. У першій половині ХХ століття доцільно виділити два основних періоди:

-- I період (від 1900 року до початку першої світової війни);

-- II період (від 1920 року до початку другої світової війни).

Виокремлення часу воєнних дій цілком аргументоване, оскільки на час війни розвиток і вдосконалення облікового процесу припиняється, регулярність та форми звітності порушуються, господарське життя згортається до рівня, необхідного для того, щоб вижити. Отже, перший період розвитку бухгалтерського обліку на західноукраїнських землях, які входили до складу Австро – Угорської імперії, знайшов свій відбиток від німецької бухгалтерської школи. У зв'язку із бурхливим розвитком кооперації на початку ХХ ст. виникла потреба в забезпеченні українських кооператорів підручниками і довідниками рідною мовою. Спочатку це були перекладні видання, наприклад, Ф. Стефчин. «Підручник для спілок ощадності і позичкової системи Ф. Райфайзена», який побачив світ у 1900 році. Підвищена увага до кредитних кооперативів цілком зрозуміла, адже їх число на той час було найбільшим з посеред інших спілок.

Вагомий вклад у розвиток української версії бухгалтерського обліку внесло товариство «Просвіта», яке пропагувало, зокрема, впровадження української мови у діловодстві та ведення різного виду документів поміж іншими національними атрибутами.

Особлива роль у розвитку бухгалтерського обліку на західноукраїнських землях належать Ревізійному Союзу Українських Кооператив (РСУК). Дану структуру було створено у Львові у 1904 р. після прийняття закону про обов'язкову ревізію для кооперативних спілок.

Отже, розвиток бухгалтерського обліку на західноукраїнських землях у першій половині ХХ ст. проходив за головною участю РСУК шляхом перекладу видань німецької школи; періодичними фаховими друкованими органами, а згодом виданням підручників українських вчених економістів як теоретиків, так і практиків.

Новий етап відродження облікової думки в Україні розпочався у 1918 р., коли ЦВК видав основні положення з обліку майна. У цей час з'явилися різні новаторські пропозиції.

Протягом 20-х років ХХ ст. дослідження охоплювали історію бухгалтерського обліку, розвиток облікової професії, професійну етику, концептуальні основи та ідеології, облікову політику, стандарти та загальні питання звітності, методологію наукового дослідження, соціальну роль бухгалтерського обліку і недавні фінансові події.

Хоча радикальні уявлення про перспективи бухгалтерського обліку не переважали над традиційними, з наукової точки зору вони мали певний інтерес. Радикали виступали проти ринкової системи капіталізму, яка користується «маржинальними» оцінками для того, щоб гарантувати рентабельність комерційних підприємств. Вони підкреслювали, що більшість людей не спроможні брати участь в процесі ринкового обміну, оскільки не мають ні майна, ні доходу. В результаті економіка, на їх думку, створила таке ієрархічне суспільство, яке підтримувало інтереси людей з високим рівнем доходу. При цьому бухгалтери в особистих інтересах бажали зберегти таку ієрархію.

Облік набував централізованого характеру. В 1923 р. був створений єдиний орган управління соціалістичним обліком – Центральне управління народногосподарського обліку СРСР при Держплані СРСР – ЦУНГО.

Цілком зрозуміло, що в радянські роки обіг повинен був ґрунтуватися на плановій системі. В зв'язку з цим в систему бухгалтерського обліку були введені показники плану і різні нормативи, що дозволяло здійснювати контроль за фінансово – господарською діяльністю кооперативів.

Деякий час в період командно – адміністративної системи господарювання і соціалістичної кооперативної власності продовжували застосовуватись методи обліку, його техніка і форми, які були розроблені ще до революції.

Значним досягненням того часу була розробка рахункового плану – мінімуму, на підставі якого було обґрунтовано економічну характеристику рахунків, в якій зазначались методи оцінки окремих видів господарських засобів, взаємозв'язок між рахунками (приводилась типова кореспонденція рахунків) і будова аналітичного обліку по кожному рахунку. По суті, цей рахунковий план – мінімум застосовувався до 1952 р., коли споживча кооперація перейшла на єдиний план рахунків для всіх підприємств і організацій.

При переході до НЕПу значення бухгалтерського обліку зростало. У цей період бухгалтерський облік був покликаний поряд із здійсненням функцій контролю за збереженням соціалістичної власності сприяти розвитку товарно-грошових відносин, забезпечувати процес виявлення результатів госпрозрахункової діяльності підприємств і організацій, сприяти їх рентабельній роботі. Уряд приділив значну увагу вдосконаленню бухгалтерського обліку. У його рішеннях постійно розглядалося питання про

необхідність посилення ролі бухгалтерського обліку як важливого джерела інформації про господарську діяльність підприємств і трестів та розробки дієвих способів контролю за раціональним витрачанням коштів, виділених державою для їх виробничої діяльності.

Підхід до ролі бухгалтерського обліку в економіці країни базувався на ленінських положеннях про облік і контроль.

На початку 90-х рр. ХХ ст. в Україні відбулися серйозні перетворення в економіко-правовому забезпеченні підприємницької діяльності, реформування власності та перехід до ринкової економіки.

Вперше Україна самостійно здійснила формування цілісної національної системи бухгалтерського обліку.

У зв'язку з цими перетвореннями бухгалтерський облік об'єктивно знаходиться на стадії реорганізації і потребує методологічного удосконалення відповідно до нових вимог, що висуваються до національної системи обліку.

Про необхідність реформування бухгалтерського обліку в Україні говорилося ще з самого початку набуття Україною незалежності. Але постанова КМУ України від 20.10.98 р. №1706 "Про затвердження Програми реформування системи бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів" була першим практичним кроком по втіленню цієї ідеї в життя. Постановою було затверджено Програму реформування системи бухгалтерського обліку, а також передбачено її фінансування в 1999-2001 роках.

Програма реформування системи бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів виступила складовою частиною заходів, орієнтованих на введення економічних відносин ринкового спрямування. Головним завданням трансформації національної системи бухгалтерського обліку було прискорення процесу її приведення відповідно до вимог ринкової економіки і міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Прийняття 16 липня 1999 р. Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" (далі - Закон) стало важливою подією в економічному житті країни. Закон декларує існування бухгалтерського обліку як джерела інформації про результати діяльності підприємства, користувачами якої є передусім власники підприємства і потенційні інвестори. Відповідно до даного Закону бухгалтерський облік є обов'язковим видом обліку, який ведеться підприємствами. Фінансова, податкова, статистична та інші види звітності, що використовують грошовий вимірник, ґрунтуються на даних бухгалтерського обліку. [1]

Інтеграція України в Світове Співтовариство відкрила перед національною економікою широкі можливості розвитку відносин із зарубіжними партнерами, з одного боку, та викликала необхідність реформування діючої системи бухгалтерського обліку в державному секторі, – з іншого. Багато століть бухгалтерські працівники практично не цікавились історією свого фаху. Тільки на початку ХХ ст. зародився науковий інтерес

до вивчення історії бухгалтерського обліку. Облікова практика та її наукове опрацювання в Україні успішно розвивається, інтеграційне поєднання зусиль економістів та юристів розширює можливості для формування високо розвинутої моделі національного бухгалтерського обліку, яка б відповідала сучасним вимогам і загальноновизнаним у світі цінностям. Для цього необхідно не забувати історичний досвід та поширювати на сферу бухгалтерського обліку методологію історико-теоретичних досліджень, яка виступає цілісною системою принципів, форм, методів, засобів та видів практичного і теоретичного освоєння дійсності, що дозволяє дослідити історію розвитку бухгалтерського обліку в Україні комплексно, всебічно та об'єктивно.

Висновки та напрямок подальших досліджень.

Історія облікової науки України, як і вся її історія, вивчалась як складова історії Росії, що не відповідає історичній справедливості. Дослідження розвитку бухгалтерського обліку в Україні узагальнює досвід господарювання у наших предків, допомагає зрозуміти сучасний стан економіки взагалі і обліку зокрема, визначає їх ціннісні орієнтири, варіанти та перспективи розвитку на майбутнє в умовах реформування національної економіки України і створення єдиного комплексу міжекономічних відносин. [5]

Сьогодні на заміну бухгалтерським регістрам приходять електронні бази даних, частиною яких є і облікова інформація. Менеджерам усіх рівнів управління стає можливим безпосередній доступ до цих даних. Скорочена або повна версія баз даних може передаватися за допомогою найсучасніших інформаційних технологій користувачам, а вони самі зможуть визначати тип облікової інформації чи фінансового звіту, які їм необхідні. Використання структурованих гіпертекстів дозволяє користувачу одержувати інформацію будь-якого рівня деталізації, яка може йому знадобитись для аналізу. З цією інформацією і здійснюється реальна революція в бухгалтерському обліку

Список літератури

1. Бутинець Ф.Ф. Історія бухгалтерського обліку: В 2-х частинах: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 "Облік і аудит"/2-е вид., доп. і перероб. / Ф.Ф. Бутинець - Житомир: ПП "Рута", 2001. -512 с.
2. Даньків Й.Я., Остап'юк М.Я. Історія встановлення обліково-правової культури України / Й.Я. Даньків, М.Я. Остап'юк // Бухгалтерський облік і аудит: науково-практичний журнал. –2010. -№6. –С. 34-39.
3. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. / В.Г. Швець -К.: Знання, 2004. -447 с.
4. Швець В.Є. Основи бухгалтерського обліку та судово-бухгалтерської експертизи: Підручник. / В.Є. Швець -Львів: ЗУІВЦНК, 2005. -240 с.

5. Ярошовець Н.В. Історія розвитку бухгалтерського обліку в Україні (методологічний аспект, історико-теоретичний вимір): автореф. дис... канд. екон. наук (08.06.04) / Наталя Володимірівна Ярошовець; Ін-т аграр. економіки УААН. -К., 2003. -16 с.

УДК 658.562(075.8)

В.П.ХОРОЛЬСЬКИЙ, д-р техн.наук, проф., О.В.ХОРОЛЬСЬКА, здобувач., К.Д.ХОРОЛЬСЬКИЙ, здобувач
ДВНЗ «Криворізький національний університет».

СТРАТЕГІЯ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ НА КОРПОРАТИВНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ГІРНИЧО – МЕТАЛУРГІЙНОГО КЛАСТЕРУ РЕГІОНУ

Досліджено інноваційну стратегію управління якістю продукції на підприємствах гірничо – металургійного кластеру регіону на стратегічному періоді до 2030 року. Розроблено методологію підвищення якості за рахунок впровадження технологій навчання персоналу до ринкових вимог, та виконання портфеля замовлень на рівні збагачувальних фабрик за допомогою систем ERP-2500, експертних систем інтелектуального управління.

Исследовано инновационную стратегию управления качеством продукции на предприятиях горно - металлургического кластера региона на стратегическом периоде до 2030 года. Разработана методология повышения качества за счет внедрения технологий обучения персонала к рыночным требованиям, и выполнения портфеля заказов на уровне обогащительных фабрик с помощью систем ERP-2500, экспертных систем интеллектуального управления.

Studied an innovative strategy of quality control in mining - metallurgical cluster in the region on the strategic period until 2030. A methodology to improve the quality through the introduction of technology training to market requirements, and performance of the portfolio of orders at concentrators using ERP-systems 2500, expert systems intelligent control.

Проблема та її зв'язок з науковими та практичними завданнями. Задачі управління якістю продукції підприємств гірничо – металургійного кластеру регіону тісно пов'язані з проблемами розробки залізородних родовищ на великих глибинах, удосконалення процесів логістики, дроблення, збагачення, огрудкування та виконання портфеля замовлення металургійних заводів. Незважаючи на велику кількість публікацій щодо вимог до якості продукції криворізьких гірничо – збагачувальних комбінатів, об'єднаних у Групу «Метінвест», рівень виробництва конкурентоспромо-